Threads of change: textile production, knowledge networks andthe 'Minoanisation' of the southern Aegean

Νήματα αλλαγής: παρασκευή υφασμάτων, δίκτυα γνώσης και ο «εκμινωισμός» του Νότιου Αιγαίου

Joanne Cutler(Centre for Textile Research, University of Copenhagen)

By the beginning of the Late Bronze Age, strong Cretan influence was evident in the material culture of sites across the southern Aegean. The nature and degree of this influence and the processes by which aspects of Cretan material culture were spread and adopted have been widely debated. Recent approaches to this 'Minoanising' phenomenon have examined the choices made by both producers and consumers within southern Aegean communities, in order to develop new interpretations regarding local social and economic strategies. This presentation will discuss the insights that have been gained by applying such an approach to the uptake and use of Cretan weaving technology in southern Aegean settlements during the Middle and early Late Bronze Age (contemporary with the MM I-LM I period on Crete).

Among the 'Minoanising' objects present at the southern Aegean sites are discoid loom weights of Cretan type. These were the first loom weights of any form to appear at most of the sites, and represent the adoption of a new loom type: the warp-weighted loom. This form of loom had been in use on Crete since the Neolithic period. Evidence for the adoption and use of warp-weighted loom technology at various sites will be compared and, drawing on recent advances in textile experimental archaeology, the types of textiles that could have been made using the Cretan-style discoid loom weights will be discussed.

Weaving is a complex skill that requires contact between novice and expert practitioner over an extended period of time, and the implications of this with regard to the acquisition of non-indigenous textile craft knowledge and know-how will be examined. Finally, the evidence for the production of textiles will be considered within the context of associated questions of dress and identity, in order to explore possible motivations for the adoption of the new loom type.

Στην αρχή της Ύστερης Εποχής του Χαλκού παρατηρούνται ισχυρές κρητικές επιρροές σε όλο το νότιο Αιγαίο. Ο χαρακτήρας και ο βαθμός αυτών των επιρροών, καθώς και οι διαδικασίες διάδοσης και υιοθέτησης των στοιχείων του κρητικού υλικού πολιτισμού αποτελούν ζητήματα μεγάλης αντιπαράθεσης. Πρόσφατες προσεγγίσεις του φαινομένου του «εκμινωισμού» εξετάζουν τις επιλογές που γίνονται τόσο από τους παραγωγούς όσο και από τους καταναλωτές αυτού του υλικού πολιτισμού στις κοινότητες του νότιου Αιγαίου, με σκοπό να διαμορφώσουν νέους τρόπους ερμηνείας που θα λαμβάνουν υπόψη τους τις τοπικές κοινωνικές και οικονομικές στρατηγικές. Στην παρουσίαση αυτή θα συζητήσουμε τις παρατηρήσεις μας κατά την εφαρμογή τέτοιων θεωριών στο ζήτημα της υιοθέτησης και χρήσης κρητικών τεχνικών ύφανσης στους οικισμούς του νότιου Αιγαίου κατά την Μέση και πρώιμη Ύστερη Εποχή του Χαλκού (που στην Κρήτη αντιστοιχεί με τη Μεσομινωική και Υστερομινωική Ι περίοδο).

Ανάμεσα στα «εκμινωισμένα» αντικείμενα που βρίσκονται αυτήν την περίοδο σε θέσεις του νότιου Αιγαίου ξεχωρίζουν τα δισκοειδή υφαντικά βάρη κρητικού τύπου. Τα συγκεκριμένα αντικείμενα είναι τα πρώτα υφαντικά βάρη οποιουδήποτε τύπου που εμφανίζονται στις περισσότερες από αυτές τις θέσεις, και υποδηλώνουν την υιοθέτηση ενός νέου τύπου αργαλειού: του κάθετου αργαλειού με υφαντικά βάρη. Αυτό ο τύπος είναι σε χρήση στην Κρήτη ήδη από τη Νεολιθική περίοδο. Θα γίνει συγκριτική μελέτη των στοιχείων που αφορούν την υιοθέτηση και χρήση αργαλειών αυτού του τύπου σε διάφορες θέσεις, και, με βάση τα αποτελέσματα πειραμάτων ύφανσης, θα συζητηθούν τα είδη των υφασμάτων που θα μπορούσαν να κατασκευαστούν με τη χρήση υφαντικών βαρών κρητικού τύπου.

Η ύφανση προϋποθέτει σύνθετες τεχνικές δεξιότητες, για την εκμάθηση των οποίων απαιτείται μακρόχρονη μαθητεία δίπλα σε έμπειρους τεχνίτες, γεγονός που έχει σημαντικές επιπτώσεις στην ερμηνεία του τρόπου απόκτησης επείσακτων γνώσεων και τεχνικών ύφανσης. Τέλος, τα στοιχεία από την παραγωγή υφασμάτων θα εξεταστούν στο πλαίσιο ζητημάτων ένδυσης και ταυτότητας, σε μια προσπάθεια να εξερευνήσουμε τα κίνητρα που πιθανώς βρίσκονται πίσω από την υιοθέτηση αυτού του νέου τύπου αργαλειού.